

AE-479

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) Examination

March - 2023

Economics : CC - 306

(Money, Financial Systems & Indian Economy-II)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) ભારતીય રિઝર્વ બેંકના કાર્યો સમજાવો. 14

અથવા

(અ) RBIની નાણાકીય નીતિના પરિમાણાત્મક સાધનો જણાવો. 14

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4

(1) રેપોરેટ એ દર છે કે જે દરે રિઝર્વ બેંક વેપારી બેંકોને
_____ ગાળા માટે ધિરાણ આપે છે.

(A) ટૂંકા

(B) મધ્યમ

(C) લાંબા

(D) ઉપરના બધાજ

(2) નીચેનામાંથી કયું RBIનું નાણાકીય નીતિનું ગુણાત્મક સાધન છે?

(A) SLR

(B) CRR

(C) Margin

(D) ઉપરના બધાજ

(3) RBIની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી?

(A) 1935

(B) 1949

(C) 1969

(D) 1928

- (4) નાણાકીય નીતિ એ _____ ને પ્રભાવિત કરે છે.
- (A) શાખ સર્જન (B) આર્થિક વિકાસ
(C) રોજગારી (D) ઉપરના બધા જ

2 (અ) વસ્તીવૃદ્ધિની અસરો ચર્ચો. 14

અથવા

(અ) વસ્તી સંક્રમણનો સિદ્ધાંત ચર્ચો. 14

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

(1) વિશ્વમાં સૌપ્રથમ રાજ્ય પ્રેરિત વસ્તી નિયંત્રણ કાર્યક્રમ અપનાવનાર દેશ કયો છે?

- (A) બ્રાઝિલ (B) ચીન
(C) બાંગ્લાદેશ (D) ભારત

(2) કાયદા મુજબ ભારતમાં સ્ત્રી-પુરુષની લગ્નની વય _____ છે.

- (A) 21 અને 18 (B) 18 અને 21
(C) 21 અને 21 (D) 21 અને 25

(3) ભારતમાં કયું વર્ષ વસ્તીના વિભાજક વર્ષ તરીકે ઓળખાય છે?

- (A) 1947 (B) 1925
(C) 1921 (D) 2011

3 (અ) ભારતમાં ખેતીક્ષેત્રે ખરીદ-વેચાણ વ્યવસાયની મર્યાદાઓ ચર્ચો. 14

અથવા

(અ) ભારતમાં કૃષિક્ષેત્રની અર્થતંત્રમાં ભૂમિકા સમજાવો. 14

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4
- (1) ભારતીય અર્થતંત્રનું કયું ક્ષેત્ર અન્ય ક્ષેત્રોની સાપેક્ષ વધુ રોજગારી આપે છે?
- (A) સેવા ક્ષેત્ર
(B) ઉદ્યોગ ક્ષેત્ર
(C) કૃષિ ક્ષેત્ર
(D) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (2) ખેતી ક્ષેત્રે આવેલા ટેકનોલોજીકલ પરિવર્તનોના લક્ષણો કયા છે?
- (A) હાઈબ્રીડ બિયારણોનો વધેલો વપરાશ
(B) રાસાયણિક ખાતરોનો વધેલો વપરાશ
(C) જંતુનાશક દવાનો વધેલો વપરાશ
(D) ઉપરના બંધાજ
- (3) ભારતમાં કૃષિ ક્ષેત્રની નીચી ખેતઉત્પાદકતાના કારણો કયા છે?
- (A) જમીન પર વસ્તીનું વધતું દબાણ
(B) અયોગ્ય જમીન માલિકીની પ્રથા
(C) વૈજ્ઞાનિક અભિગમનો અભાવ
(D) ઉપરના બધાજ
- (4) ભારતમાં કૃષિક્ષેત્રે મૂડી-જમીન ગુણોત્તર કેવો છે?
- (A) ઊંચો (B) નીચો
(C) સ્થિર (D) મધ્યમ

4 (અ) ભારતના ઔદ્યોગિકરણમાં જાહેર ક્ષેત્રનું મહત્ત્વ ચર્ચો. 14

અથવા

(અ) ભારતમાં નાના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ અને તેની સમસ્યાઓ ચર્ચો. 14

(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

(1) SEZ એટલે શું?

- (A) વિશેષ આર્થિક ઝોન
(B) વિશેષ ઈલેક્ટ્રોનીક ઝોન
(C) વિશેષ નિકાસ ઝોન
(D) વિશેષ આયાત ઝોન

(2) SEZ(સેઝ) એ _____ની વિશાળ સંભાવના ધરાવે છે.

- (A) મૂડીરોકાણ (B) રોજગારી
(C) નિકાસ (D) ઉપરના બધા જ

(3) નીચેનામાંથી કઈ જાહેરક્ષેત્રની કંપની છે?

- (A) ONGC (B) CIL
(C) GAIL (D) ઉપરની બધી જ

ENGLISH VERSION

1 (a) Explain the functions of Reserve Bank of India. 14

OR

(a) State the quantitative instruments of monetary policy of RBI.

(b) Choose the appropriate option and give the answer of following questions : 4

(1) Repo rate is the rate at which the Reserve Bank lends to commercial banks for a _____ period.

- (A) Short (B) Medium
(C) Long (D) All of the above

- (2) Which of the following is a qualitative instrument of RBI's monetary policy?
- (A) SLR (B) CRR
(C) Margin (D) All of the above
- (3) When was RBI established?
- (A) 1935 (B) 1949
(C) 1969 (D) 1928
- (4) Monetary policy influences the _____.
- (A) Credit creation
(B) Economic development
(C) Employment
(D) All of the above

2 (a) Discuss the effects of population growth. 14

OR

(a) Discuss the Theory of Demographic Transition. 14

(b) Choose the appropriate option and give the answer of following questions: 3

(1) Which country was the first in the world to adopt a state-driven population control program?

- (A) Brazil (B) China
(C) Bangladesh (D) India

(2) According to the law, the marriageable age of women and men in India is _____.

- (A) 21 and 18 (B) 18 and 21
(C) 21 and 21 (D) 21 and 25

- (3) Which year is known as the dividing year of population in India?
- (A) 1947   (B) 1925
(C) 1921   (D) 2011

- 3 (a) Discuss the limitations of the agricultural marketing system in India. 14

OR

- (a) Explain the role of agriculture in the economy of India. 14

- (b) Choose the appropriate option and give the answer of following questions : 4

- (1) Which sector of India economy provides more employment compared to other sectors?

- (A) Service sector
(B) Industrial sector
(C) Agricultural sector
(D) None of the above

- (2) What are the characteristics of technological changes in agriculture?

- (A) Increased use of hybrid seeds
(B) Increased use of chemical fertilizers
(C) Increased use of pesticides
(D) All of the above

- (3) What are the causes of low agricultural productivity in India?

- (A) Increasing pressure of population on land
(B) Improper land ownership system
(C) Lack of scientific approach
(D) All of the above

- (4) What is the capital-land ratio in agriculture sector of India?
- (A) High   (B) Low
(C) Stable   (D) Medium

- 4 (a) Discuss the importance of public sector in industrialization of India. **14**

OR

- (a) Discuss the importance and problems of small scale industries in India. **14**

- (b) Choose the appropriate option and give the answer of following questions : **3**

(1) What is SEZ?

- (A) Special Economic Zone
(B) Special Electronic Zone
(C) Special Export Zone
(D) Special Import Zone

(2) SEZs have a huge potential of _____.

- (A) Investment   (B) Employment
(C) Exports   (D) All of the above

(3) Which of the following is a public sector company?

- (A) ONGC   (B) CIL
(C) GAIL   (D) All of the above